

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il; דוא"ל: info@cbs.gov.il; פקס: 02-6521340

ירושלים, י"ב באדר א', תשפ"ב
13 בפברואר, 2022
051/2022

נפגעי עבירה מקוונת - לקט נתונים מתוך סקר ביטחון אישי 2020 Victims of Cyber-Crime - Findings from the Crime Victimization Survey 2020

ב-2014 החלה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לבצע מדי שנה ובאופן שוטף את סקר ביטחון אישי (נפגעי עבירה) בהזמנת המשרד לביטחון הפנים ובמימונו. סקר ביטחון אישי שוטף מבוצע במרבית מדינות המערב. הוא משמש למדידת ההיפגעות מהעבריינות המדווחת והלא מדווחת למשטרה ולתכנון ולקביעה של מדיניות מבוססת נתונים.

בקרב בני 20 ומעלה בשנת 2020

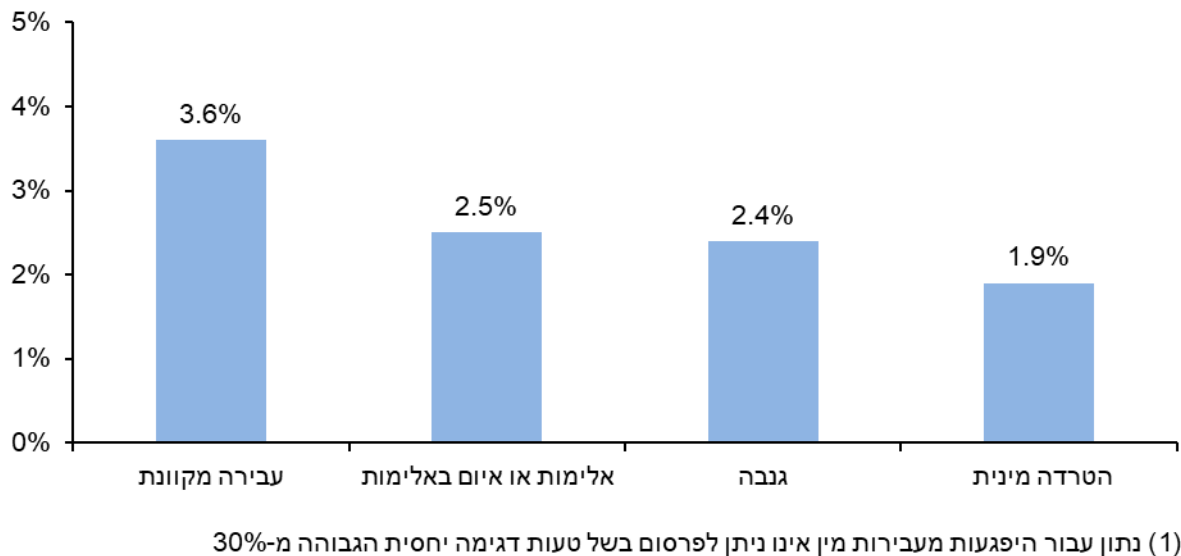
- כ-211 אלף בני 20 ומעלה דיווחו כי הם נפגעו מעבירות מקוונות (שיעור של 3.6% נפגעים).
- כ-121 אלף גברים (4.3% מכלל הגברים בני 20 ומעלה) וכ-90 אלף נשים (3.0% מכלל הנשים בנות 20 ומעלה) נפגעו מעבירה מקוונת.
- השיעור הגבוה ביותר של נפגעי עבירה מקוונת היה בקרב בני 45-54 – כ-41 אלף (4.4% מכלל בני 45-54), והשיעור הנמוך ביותר של נפגעים היה בקרב בני 20-24 – כ-17 אלף (2.7% מכלל בני 20-24).
- בקרב הנפגעים מעבירה מקוונת, רובם (91.3%) לא דיווחו על כך למשטרה, אך כשני שלישים (68.1%) מהם פנו לגורמים חוץ-משטריים (לדוגמה חברת האשראי/בנק, לקרוב משפחה ועוד).
- סוגי העבירות המקוונות השכיחות ביותר הן: עבירה כנגד מחשב (וירוס, תולעת) (39.3%), התחזות או גנבת זהות (38.7%) וגנבה או הפצת מידע (26.9%).
- ילדים ב-24.1 אלף משקי בית (2.5% ממשקי הבית) נפגעו מבריונות ברשת וביוש, בקרב יהודים – ילדים ב-22.6 אלף משקי הבית (3.2%).
- 21.3% מבני 20 ומעלה חוששים להיפגע מעבירה מקוונת ('במידה רבה מאוד' או 'במידה רבה').

[להגדרות הסברים](#)

בני 20 ומעלה שנפגעו מעבירה מקוונת

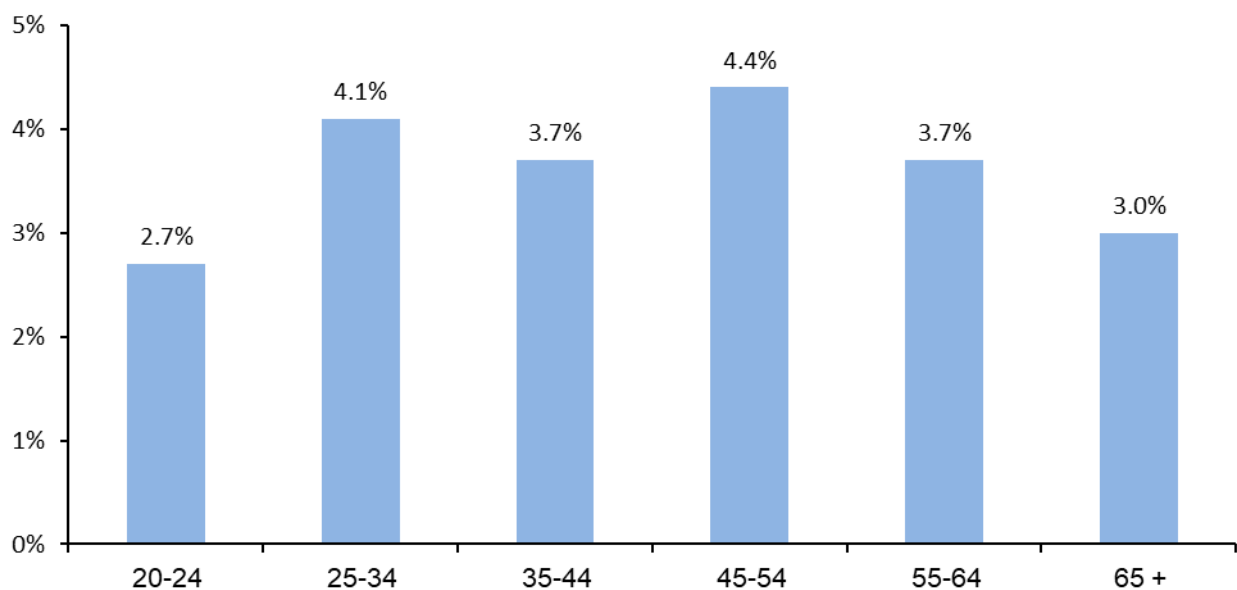
בשנת 2020, כ-535 אלף בני 20 ומעלה נפגעו מעבירות מסוגים שונים במהלך השנה שקדמה לסקר (9.3% נפגעים). כ-211 אלף בני 20 ומעלה נפגעו מעבירות מקוונות (3.6% נפגעים). שיעור היהודים שנפגעו מעבירה מקוונת היה גבוה באופן משמעותי, ועמד על 89.5% מכלל הנפגעים מעבירה זו. את הנתון עבור שיעור ההיפגעות של אוכלוסיית הערבים לא ניתן להציג עקב טעות דגימה יחסית גבוהה מ-30%.

תרשים 1 - בני 20 ומעלה שנפגעו מעבריינות, לפי סוג עבירה(1), אחוזים, 2020

השיעור הגבוה ביותר של נפגעים מעבירה מקוונת היה בקרב בני 45-54 (4.4%, כ-41 אלף), ואילו שיעור הנפגעים הנמוך ביותר היה בקרב בני 20-24 (2.7%, כ-17 אלף).

תרשים 2 - בני 20 ומעלה נפגעי עבירה מקוונת, לפי גיל, אחוז מתוך כל קבוצה, 2020

בקרב בני 20 ומעלה כ-83 אלף (1.4%) נפגעו במהלך 12 החודשים שקדמו לסקר מבריונות ברשת וביוש ("שיימינג"), מתוכם 61.2% גברים ו-38.8% נשים.

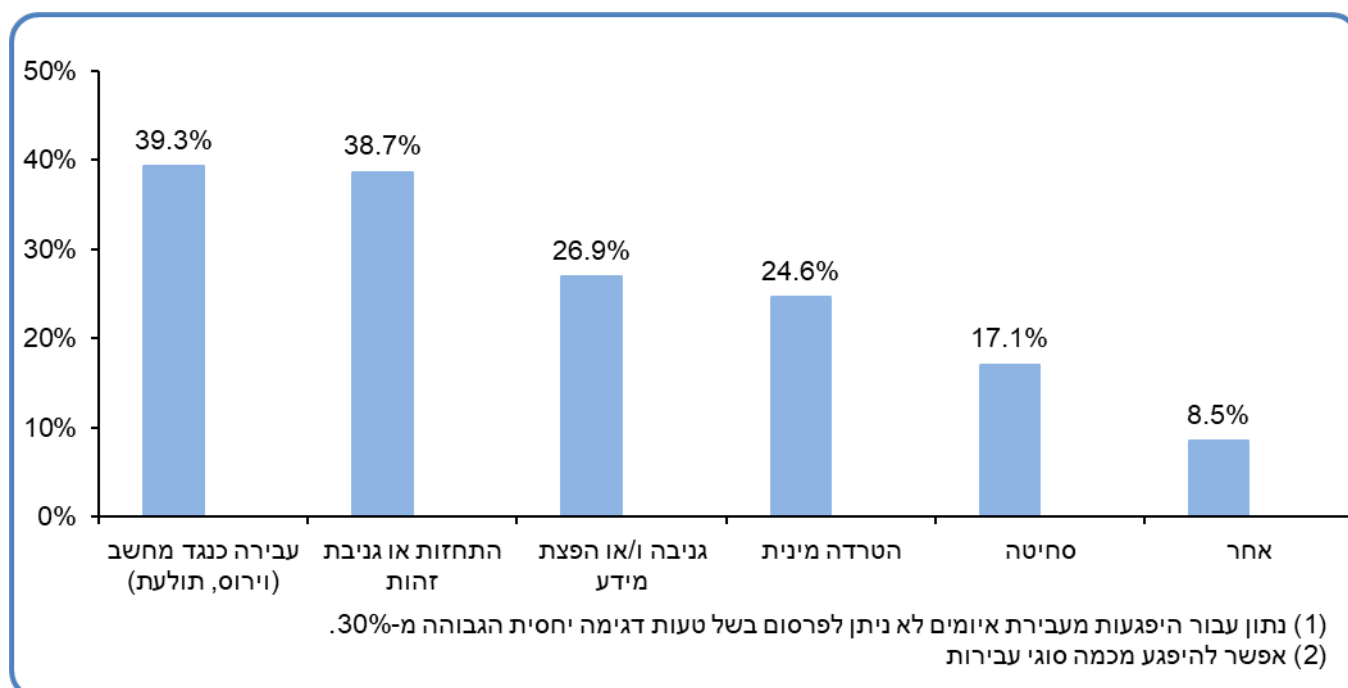
4.3% מהגברים בני 20 ומעלה נפגעו מעבירה מקוונת. בפילוח לפי קבוצות גיל נמצא כי אחוז ההיפגעות מהעבירה היה דומה (4.2% בקרב בני 20-34 ו-4.3% בקרב בני 35 ומעלה).
3.0% מהנשים בנות 20 ומעלה נפגעו מעבירה מקוונת. בפילוח לפי קבוצות גיל נמצא כי אחוז ההיפגעות מהעבירה היה זהה בכל קבוצות הגיל ועמד על 3.0%.

הנדגמים בסקר התבקשו להגדיר את מידת דתיותם. השיעור הגבוה ביותר של נפגעי עבירה מקוונת היה בקרב חילונים (6.1%) ולאחר מכן בקרב מסורתיים-לא כל כך דתיים (4.6%) ובקרב מסורתיים-דתיים (2.1%). לא ניתן להפיק נתונים עבור חרדים ודתיים, עקב מיעוט מקרים וטעות דגימה יחסית הגבוהה מ-30%.

בבחינה של הנפגעים מעבירה מקוונת לפי רמת השכלה נמצא כי השיעור הגבוה ביותר של נפגעים היה בקרב בעלי תואר שני ושלישי (8.0%) ולאחר מכן בקרב בעלי תואר ראשון (4.5%) ובקרב בעלי תעודת בגרות (4.1%). השיעור הנמוך ביותר של נפגעי עבירה מקוונת היה בקרב בעלי תעודת סיום בית ספר תיכון (ללא תעודת בגרות) ובעלי תעודת סיום בית ספר יסודי/חטיבת ביניים (1.1%).

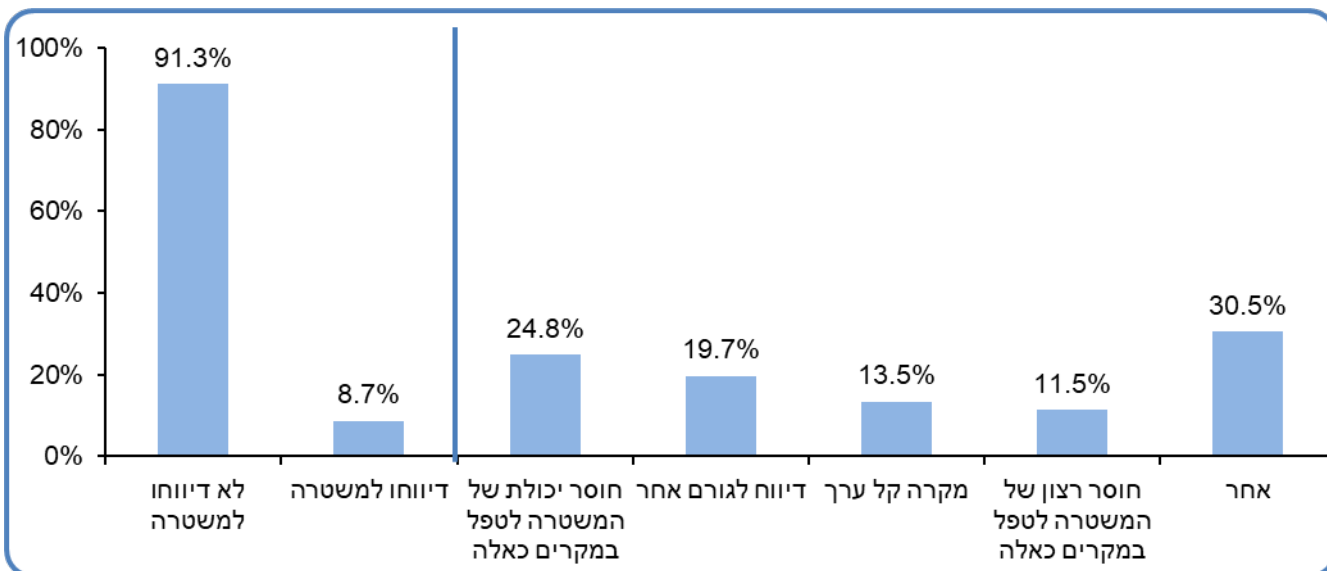
בבחינת סוגי העבירות המקוונות, אפשר לראות כי סוגי העבירות השכיחות ביותר היו עבירה כנגד מחשב (וירוס, תולעת), תולעת (39.3%) והתחזות או גניבת זהות (38.7%).

תרשים 3 - בני 20 ומעלה נפגעי עבירה מקוונת, לפי סוג עבירה(1)(2), אחוזים, 2020

בסקר נשאלו נפגעי עבריינות האם דיווחו על הפגיעה למשטרת ישראל.¹ מהנתונים עולה כי מרבית נפגעי עבירה מקוונת כלל לא דיווחו למשטרה על הפגיעה האחרונה (91.3%), ורק 8.7% מהם דיווחו למשטרה על כך. 24.8% ציינו כי לא פנו למשטרה בשל חוסר יכולתה לטפל במקרים כאלה, 19.7% ציינו כי פנו לגורם אחר ו-13.5% ציינו כי לא פנו מאחר שמדובר במקרה קל ערך. 30.5% מהנפגעים, ציינו כי לא פנו למשטרה מסיבה אחרת (מאלו שהופיעו בשאלון הסקר).

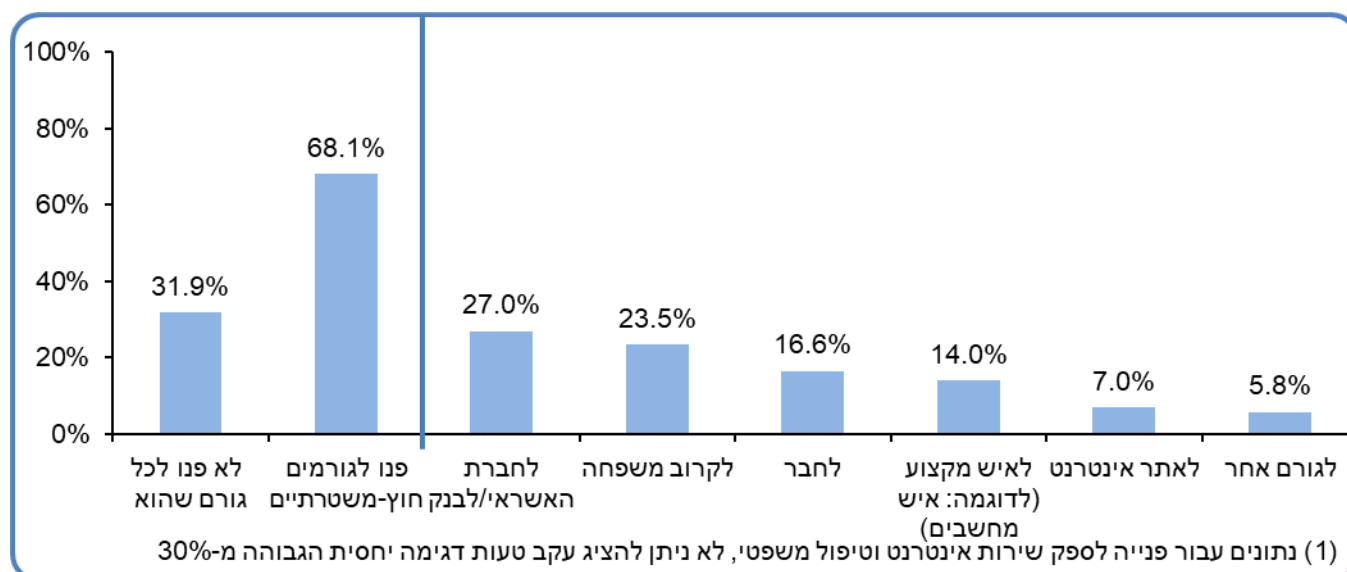
תרשים 4 - בני 20 ומעלה נפגעי עבירה מקוונת שלא דיווחו למשטרה, לפי סיבת אי-הדיווח, אחוזים, 2020

68.1% מאלו שנפגעו מעבירה מקוונת ציינו כי פנו לגורמים חוץ-משטריים. מתוך הנפגעים, 27.0% פנו לחברת האשראי/לבנק, 23.5% – לקרובי משפחה, 16.6% – לחברים, 14.0% – לאיש מקצוע (כגון איש מחשבים), 7.0% – לאתר אינטרנט, ו-5.8% פנו לגורמים אחרים (שאינם מופיעים באפשרויות שבשאלון הסקר). לא ניתן להציג את נתוני הפונים לספק שירות אינטרנט או לטיפול משפטי, עקב מיעוט מקרים וטעות דגימה יחסית הגבוהה מ-30%.

¹ מי שנפגע מיותר מעבירה אחת במהלך 12 החודשים שקדמו לסקר, נשאל על העבירה האחרונה בלבד.

תרשים 5 - בני 20 ומעלה נפגעי עבירה מקוונת שפנו לגורמים (1) חוץ משטרתיים, אחוזים, 2020

משקי בית עם ילדים שנפגעו מעבירה מקוונת

מתוך 2.84 מיליון משקי בית שיש בהם בני 20 ומעלה, ב-948.9 אלף משקי בית יש ילדים בני 6-17 (ובהם נשאל הנדגם על פגיעה מהטרדה מינית, עבריינות מקוונת ועבירות של בריונות וביוש אצל אותם ילדים). בריונות ברשת וביוש היא אחת מהעבירות השכיחות ביותר כלפי ילדים במשקי הבית בישראל (24.1 אלף משקי בית שבהם ילדים שנפגעו, 2.5%). בקרב יהודים בלבד, שיעור זה אף גבוה יותר – 22.6 אלף ממשקי הבית (3.2%) דיווחו שנפגעו מעבירה מסוג זה.

עבירה מקוונת כלפי ילד (לא כולל בריונות ברשת וביוש), היא העבירה הפחות שכיחה כלפי ילדים במשק הבית. רק 9.6 אלף משקי בית עם ילדים (1.0%) דיווחו כי נפגעו מסוג עבירה זה. אולם בכ-5.5 אלף (57.0%) ממשקי הבית שבהם נפגעו ילדים מעבירה מסוג זה, דווח כי הילד שנפגע חווה 2 פגיעות או יותר במהלך 12 החודשים שקדמו לסקר.

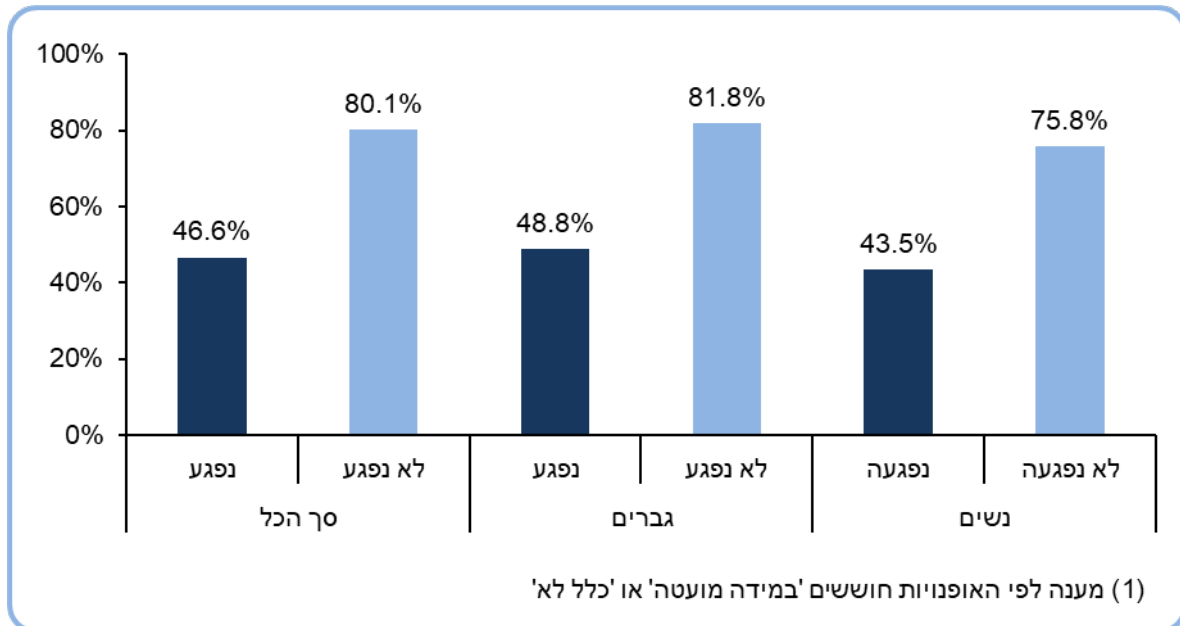
במשקי בית יהודיים, שיעור הילדים שנפגעו מעבירה מקוונת (לא כולל בריונות ברשת וביוש) עמד על 1.0% ממשקי בית, בדומה לאחוז הכללי. לא ניתן להפיק אומדנים עבור משקי בית ערביים, עקב מיעוט מקרים וטעות דגימה יחסית הגבוהה מ-30%.

בני 20 ומעלה החוששים להיפגע מעבירה מקוונת

סקר ביטחון אישי מספק גם נתונים על מידת החשש להיפגע מעבירה מקוונת כתוצאה משימוש באינטרנט, כגון גניבת מידע דרך האינטרנט, התחזות או איום באמצעות מערכות ממוחשבות.

מרבית בני 20 ומעלה אינם חוששים להיפגע מעבירה מקוונת – 78.7% ציינו כי הם חוששים במידה מועטה או כלל לא, 21.3% ציינו כי הם חוששים במידה רבה מאוד או במידה רבה. בקרב פרטים שנפגעו מעבירה מקוונת מרביתם (53.4%) ציינו כי הם חוששים להיפגע מעבירה מקוונת 'במידה רבה מאוד' או 'במידה רבה', ואילו 46.6% חוששים 'במידה מועטה' או 'כלל לא' (פער זה נשמר גם בהשוואה לפי מין). לעומת זאת, בקרב אלו שלא נפגעו מעבירה מקוונת, מידת החשש דומה לאוכלוסייה הכללית של בני ה-20 ומעלה – 80.1% ציינו כי הם חוששים 'במידה מעטה' או 'כלל לא', ואילו 19.9% חוששים 'במידה רבה מאוד' או 'במידה רבה'.

תרשים 6 - בני 20 ומעלה, שאינם חוששים (1) להיפגע מעבירה מקוונת, לפי היפגעות קודמת מעבירה מקוונת, אחוזים, 2020

אוכלוסיית הסקר

אוכלוסיית הסקר היא האוכלוסייה הקבועה של מדינת ישראל, בגיל 20 ומעלה במשקי בית. היא כוללת גם את דיירי המוסדות אשר שוהים במוסד שלא לצרכים טיפוליים, כגון מעונות סטודנטים, מרכזי קליטה ותוכניות דיור מוגן לאוכלוסייה המבוגרת. עולים חדשים נכללים באוכלוסיית הסקר רק אם עלו לישראל חצי שנה או יותר לפני מועד הריאיון.

קבוצות שאינן נכללות באוכלוסיית הסקר: דיירים במוסדות טיפוליים או דיירים שלא ניתן ליצור קשר עימם (כגון בתי אבות, בתי חולים למחלות כרוניות, בתי סוהר), תושבי ישראל אשר שהו בחו"ל יותר משנה ברציפות בעת הסקר, דיפלומטים וזרים השוהים בישראל שנה או יותר ברציפות, עולים חדשים אשר עלו ארצה פחות מחצי שנה לפני מועד הריאיון, בדווים ותושבים אחרים הגרים מחוץ ליישובים מוכרים.

עבירה - התנהגות אסורה ובת-עונשין על פי הוראות החוק, מעשה הכרוך בהפרת חוק או בהפרת תקנה. מעשה או מחדל אשר בעצם עשייתו, יש עבירה על החוק ועל הכללים שנקבעו בחוקי המדינה.

עבריינות - פעילות הנעשית בניגוד לחוק.

נפגעי עבריינות - קורבנות או נפגעים כתוצאה מפעילות עבריינית.

פשיעה מדווחת - פשיעה או מעשה עבריינות אשר דווחו ו/או תועדו במשטרת ישראל. הפשיעה המדווחת היא חלק מהסטטיסטיקה הפלילית של משטרת ישראל. הסטטיסטיקה מהווה חלק יחסי של הפשיעה הקיימת בחברה בישראל.

פשיעה לא מדווחת - אירועי פשיעה המתרחשים ואינם מדווחים לאף גורם ממוסד או רשמי, ובכלל זה למשטרת ישראל.

אי דיווח למשטרה - בסקר נבדק האם הנפגע מעבירת פרט או מעבירת רכוש או מעבירה כלפי ילדים במשק הבית, דיווח למשטרה על הפגיעה האחרונה ב-12 החודשים האחרונים שקדמו לסקר.

תחושת הביטחון האישי - תחושה סובייקטיבית של האדם המבטאת את המצב של ביטחונו האישי. תחושת הביטחון האישי קשורה להגנה על גופו, נפשו ורכושו של האדם מפני קשת רחבה מאוד של איומים בחיי היום-יום, וביניהם פגיעה מפשיעה וחשיפה לעבריינות.

שאלות על סוגי העבירות השונים מתוך שאלון סקר ביטחון אישי

בסקר נבדקה היפגעות של נדגמים בני 20 ומעלה והיפגעות של ילדים עד גיל 18 (אם נמצאים) במשק הבית של הנדגמים במהלך השנה שקדמה לסקר מכמה סוגי עבירות, להלן הפירוט.

- **עבירת גנבה** - האם נגנב ממך ללא שימוש בכוח וללא איום בשימוש בו, דבר מה כגון ארנק או טלפון נייד? לא כולל גנבה מדירה ומרכב.
 - **עבירת אלימות או איום באלימות** - האם נפגעת מעבירת אלימות או מאיום באלימות בביתך או מחוץ לביתך: היכו אותך, איימו עליך, חטפו ממך תיק, שדדו אותך וכדומה?
 - **הטרדה מינית** - האם הטרידו אותך מינית? הטרדה מינית עלולה להיעשות במילים או בהתנהגות כלפי גבר או כלפי אישה בכל גיל. כגון רמיזות מיניות, הערות מיניות, הצצה.
 - **עבירת מין** - האם נפגעת מעבירת מין כגון מעשה מגונה, ניסיון לאונס או אונס?
 - **עבירה מקוונת (Cyber Crime)** - הכוונה היא לעבירות שבוצעו כלפיך באמצעות מערכות ממוחשבות כגון הפצת מידע אישי ברשתות חברתיות כמו פייסבוק או וואטסאפ.
- השאלה בסקר היא: האם נפגעת באופן אישי מעבירות מכוונות ולא אקראיות כגון גנבת מידע דרך אתרי אינטרנט, התחזות או איום באמצעות מערכות ממוחשבות?

- **בריונות ברשת וביוש (Shaming)** - שימוש ברשתות החברתיות לצורך העלבה, השמצה, הכפשה, פגיעה או השתקה. בריונות ברשת היא אחד המאפיינים הבעייתיים שעלולים להתלוות לאירוע שיימינג, כשחלק מהמגיבים לאירוע השיימינג נוקטים באלימות מילולית כלפי יעד הביוש.
בנוסף על כך, בסקר נבחנת רמת הביטחון האישי שחשים בני 20 ומעלה באמצעות ארבע שאלות עיקריות:
- **באיזו מידה אתה מרגיש בטוח ללכת לבד באזור מגוריך בשעות החשכה?** (במידה רבה מאוד, במידה רבה, במידה מועטה, כלל לא)
- **באיזו מידה אתה חושש להיפגע מאלימות באזור מגוריך?** (במידה רבה מאוד, במידה רבה, במידה מועטה, כלל לא)
- **באופן כללי, באיזו מידה אתה חש ביטחון אישי באזור מגוריך?** (במידה רבה מאוד, במידה רבה, במידה מועטה, כלל לא)
- **באיזו מידה אתה חושש להיפגע מעבירה מקוונת, כתוצאה משימוש באינטרנט? כגון גנבת מידע דרך אתרי אינטרנט, התחזות או איום באמצעות מערכות ממוחשבות** (במידה רבה מאוד, במידה רבה, במידה מועטה, כלל לא)